

SHAXSIY TARKIB MAHORATINI SHAKLLANTIRISHDA INDIVIDUAL-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARNING ROLI

Pòlatov Mirshod Mizrobovich

Oriental Universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirish jarayonida individual-psixologik xususiyatlarning oʻrni tahlil qilinadi. Harbiy xizmatchilarning shaxsiy xususiyatlari, jumladan, temperament, xarakter, motivatsiya va hissiy barqarorlik darajalari ularning kasbiy mahoratini rivojlantirishga taʼsiri oʻrganiladi. Tadqiqot natijalari shaxsiy tarkib mahoratini oshirishda psixologik yondashuvlar va treninglarning samaradorligini koʻrsatadi.

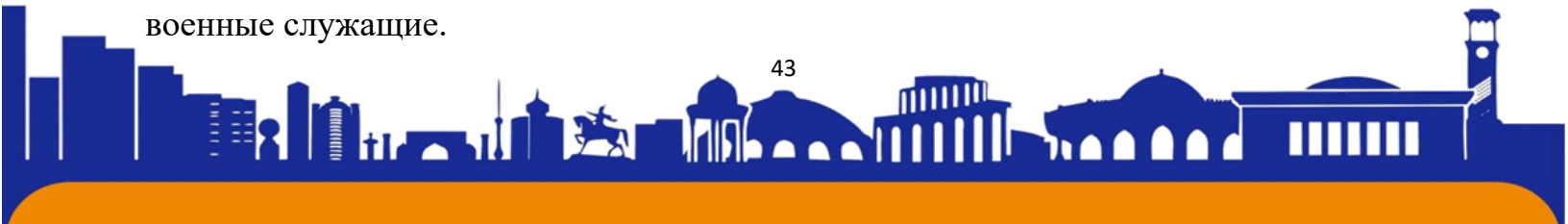
Kalit soʻzlar: individual-psixologik xususiyatlar, kasbiy mahorat, temperament, motivatsiya, psixologik trening, harbiy xizmatchilar.

Annotation: This article examines the role of individual-psychological characteristics in the development of professional skills among military personnel. It explores how personality traits, such as temperament, character, motivation, and emotional stability, influence skill enhancement. The findings highlight the effectiveness of psychological approaches and training programs in improving the professional competence of military staff.

Keywords: individual-psychological characteristics, professional skills, temperament, motivation, psychological training, military personnel.

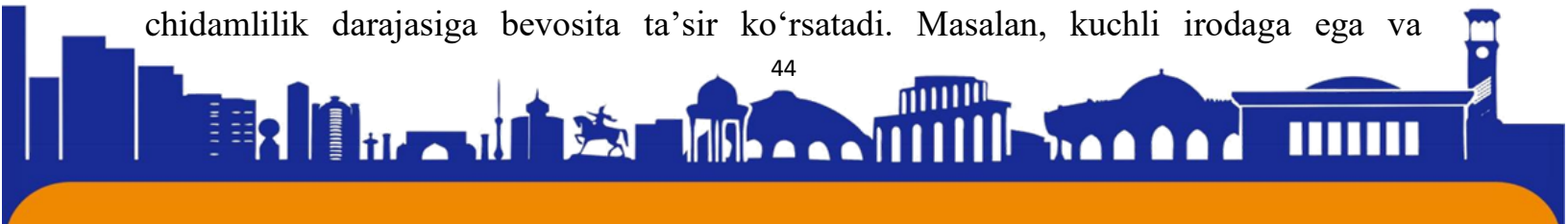
Аннотация: В данной статье анализируется роль индивидуально-психологических особенностей в формировании профессионального мастерства личного состава. Рассматривается влияние таких личностных черт, как темперамент, характер, мотивация и эмоциональная устойчивость, на развитие профессиональных навыков. Результаты исследования подчеркивают эффективность психологических подходов и тренингов для повышения квалификации военных служащих.

Ключевые слова: индивидуально-психологические особенности, профессиональные навыки, темперамент, мотивация, психологический тренинг, военные служащие.

Shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirish harbiy xizmat samaradorligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Harbiy xizmatning o'ziga xos talablari xodimlarning nafaqat jismoniy, balki ruhiy va psixologik tayyorgarligini ham talab qiladi. Har bir harbiy xizmatchining shaxsiy xususiyatlari, jumladan, temperament, xarakter va hissiy barqarorligi, kasbiy mahoratining rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Individual-psixologik xususiyatlar orqali shaxsiy tarkibning motivatsiyasi va faoliyatga yondashuvi shakllantiriladi. Ushbu maqolada harbiy xizmatchilarning psixologik xususiyatlari va ularning mahoratni shakllantirish jarayoniga ta'siri o'rganiladi. Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, zamonaviy harbiy xizmat sharoitlarida shaxsiy tarkibning mahoratini oshirish, stressga chidamlilik va samaradorlik darajasini oshirishga qaratilgan psixologik yondashuvlar katta ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada motivatsion omillar, hissiy holatlar va individual farqlarning harbiy xizmatdagi roli atroflicha tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi — individual-psixologik xususiyatlar va ularning harbiy tarkibning umumiy tayyorgarligi va samaradorligiga ta'sirini aniqlash. Ushbu tahlillar asosida amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Tadqiqotda kompleks yondashuv qo'llanildi, unda empirik va eksperimental usullar birgalikda qo'llanildi. Birinchi bosqichda respondentlar (harbiy xizmatchilar) o'rtasida so'rovnomalar o'tkazildi. So'rovnomalar orqali ularning temperament turlari, motivatsiya darajasi va hissiy barqarorligi baholandi. Ikkinchi bosqichda psixologik testlar yordamida shaxsiy tarkibning individual-psixologik xususiyatlari o'rganildi. Eksperimental dastur asosida psixologik treninglar va motivatsion mashg'ulotlar o'tkazilib, ularning ta'siri kuzatildi. Ma'lumotlar statistik tahlil qilindi va natijalar grafik shaklda taqdim etildi. Tadqiqot jarayonida kuchli va zaif tomonlarni baholashga imkon beruvchi analitik usullardan ham foydalanildi. Kuzatishlar va intervyular orqali harbiy xizmatchilarning o'zaro munosabatlari va jamoaviy birdamlik darajasi tahlil qilindi. Tadqiqot davomida stressga qarshi chidamlilik va hissiy barqarorlikni o'lchovchi psixometrik testlardan foydalanildi. Ma'lumotlarni qayta ishlash uchun statistik dasturlar qo'llanilib, aniq xulosalar chiqarildi. Ushbu metodlar shaxsiy tarkibning psixologik xususiyatlarini to'liq baholash va treninglar samaradorligini aniqlash imkonini berdi. Tadqiqot natijalari shaxsiy tarkibning individual-psixologik xususiyatlari kasbiy mahoratni shakllantirishda muhim rol o'ynashini ko'rsatdi. Temperament va xarakter xususiyatlari harbiy xizmatda qaror qabul qilish va stressga chidamlilik darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, kuchli irodaga ega va

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-1

emotsional jihatdan barqaror harbiy xizmatchilar yuqori samaradorlik namoyish etdilar. Motivatsion treninglardan o'tgan xodimlar xizmatga bo'lgan munosabatlarini yanada ijobiy tomonga o'zgartirishdi. Jamoaviy birdamlikka e'tibor qaratilgan dasturlar ishonch va hamkorlik muhitini mustahkamladi. Eksperiment natijalariga ko'ra, shaxsiy tarkibda o'zaro muloqot ko'nikmalari va yetakchilik sifatleri rivojlandi. Hissiy barqarorlikka ega bo'lmagan xodimlarda psixologik treninglardan so'ng sezilarli darajada ijobiy o'zgarishlar kuzatildi. Motivatsiya darajasi yuqori bo'lgan shaxslarning o'z vazifalariga nisbatan mas'uliyat hissi ortdi. Natijalar individual yondashuvlarning harbiy xizmatda muhimligini tasdiqladi va harbiy xizmatchilarni tayyorlash jarayonida psixologik metodlardan keng foydalanish zarurligini ko'rsatdi. Tadqiqot natijalari shaxsiy tarkibning psixologik xususiyatlarini rivojlantirishda individual yondashuvlarning samaradorligini tasdiqladi. Temperament turlari, motivatsiya va stressga chidamlilik kabi omillar harbiy xizmatchilarning umumiy samaradorligiga ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Topilmalar shuni ko'rsatdiki, psixologik treninglar va motivatsion dasturlar harbiy xizmatchilarning xizmatga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning emotsional barqarorligini ta'minlaydi. Guruh a'zolari o'rtasidagi ishonch va qo'llab-quvvatlash munosabatlari ijtimoiy faollik va hamkorlikni kuchaytiradi. Shuningdek, yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish va o'zaro aloqalarni yaxshilash orqali xizmat samaradorligini oshirish mumkinligi aniqlandi. Shu bilan birga, ba'zi xodimlarda motivatsiya va stressga chidamlilik darajasida farqlar mavjudligi aniqlanib, ularga alohida psixologik yondashuvlarni ishlab chiqish zarurligi ta'kidlandi. Natijalar harbiy xizmat samaradorligini oshirish uchun psixologik qo'llab-quvvatlash tizimlarini takomillashtirish muhimligini ko'rsatdi. Keyingi tadqiqotlarda individual-psixologik xususiyatlar va stressga chidamlilik o'rtasidagi bog'liqlikni yanada chuqurroq o'rganish tavsiya qilinadi. Tadqiqot natijalari shaxsiy tarkibning individual-psixologik xususiyatlari harbiy xizmat samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Temperament, motivatsiya va hissiy barqarorlik kabi xususiyatlar xizmat jarayonida muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada psixologik treninglar va motivatsion dasturlar orqali shaxsiy tarkibning kasbiy mahoratini rivojlantirish tavsiya etildi. Tadqiqot asosida motivatsion treninglarni joriy etish, stressga chidamlilikni oshirishga qaratilgan dasturlarni ishlab chiqish va psixologik maslahat tizimlarini takomillashtirish. Keyingi tadqiqotlarda stress omillari va individual farqlar o'rtasidagi bog'liqliklarni chuqur o'rganish tavsiya etiladi. Shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirishda individual-psixologik xususiyatlarning roli beqiyosdir. Har bir xizmatchining psixologik

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-1

holati, uning ish faoliyatiga, qaror qabul qilish qobiliyatiga va jamoa bilan o'zaro munosabatlariga bevosita ta'sir qiladi. Shaxsning individual-psixologik xususiyatlari, masalan, motivatsiya, stressga chidamlilik, o'zini anglash va hissiy intellekt, uning professional mahoratini shakllantirishda muhim omillardir. Motivatsiya xizmatchining maqsad sari intilishiga, stressga chidamlilik esa qiyin vaziyatlarda samarali ishlashiga yordam beradi. O'zini anglash va hissiy intellekt esa o'z hissiyotlarini boshqarish va boshqalar bilan samarali muloqot qilish imkonini beradi. Shaxsiy tarkibning psixologik tayyorgarligi uning professional mahoratini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Psixologik yordam va qo'llab-quvvatlash orqali xizmatchilarning o'ziga bo'lgan ishonchi va jamoaviy ishlash qobiliyati kuchayadi. Shuningdek, psixologik tayyorgarlik stressni boshqarish va konfliktlarni hal qilish kabi ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirishda individual-psixologik xususiyatlarning roli, shuningdek, har bir xizmatchining o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olishni talab qiladi. Shaxsning psixologik xususiyatlarini aniqlash va ularga mos ravishda ta'lim va rivojlanish dasturlarini ishlab chiqish orqali uning professional mahoratini oshirish mumkin. Shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirishda individual-psixologik xususiyatlarning roli katta. Har bir xizmatchining psixologik holati, uning ish faoliyatiga va jamoa bilan o'zaro munosabatlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Xizmatchilarning psixologik qobiliyatlari, masalan, motivatsiya, stressga chidamlilik, qaror qabul qilish va hissiy intellekt, ularning professional mahoratini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Motivatsiya har bir xizmatchining o'z maqsadlariga erishishga bo'lgan intilishiga turtki beradi. Psixologik jihatdan faol va motivatsiyalangan shaxs yuqori natijalarga erishadi. Stressga chidamlilik esa noxush holatlarda yoki ziddiyatli vaziyatlarda samarali ishlashga imkon beradi. Xizmatchilar stressni boshqarish qobiliyatiga ega bo'lishsa, ular yanada barqaror va samarali faoliyat ko'rsatadi. Shaxsiy tarkibning hissiy intellekti va o'zini anglash qobiliyati ham uning mahoratini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. O'zini anglagan xizmatchi o'z hissiyotlarini boshqarishga va boshqalar bilan samarali muloqot qilishga qodir bo'ladi. Hissiy intellekt orqali ular jamoada moslashuvchanlikni saqlaydi, boshqalar bilan muvofiq ish olib boradi va jamoa ishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shaxsiy tarkibning psixologik tayyorgarligi xizmatchilarning professional mahoratini oshirishda qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini ta'minlaydi. Psixologik maslahatlar, treninglar va qo'llab-quvvatlash tizimlari xizmatchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi, stressni boshqarishda yordam beradi va ularning umumiy ish samaradorligini

oshiradi. Shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirishda psixologik yondashuvlar muhim vosita bo'lib, ularning har biri professional faoliyatda muvaffaqiyatga erishish uchun zarurdir. Harbiy, ilmiy va boshqa sohalarda xizmatchilarning ijtimoiy faolligi va psixologik tayyorgarligi ularning harakatlarini muvofiqlashtirish, ishlash jarayonini optimallashtirish va natijalarga erishishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Psixologik yondashuvlar, shuningdek, konfliktlarni hal qilish, jamoa a'zolari o'rtasida ishonchni mustahkamlash va umumiy ish muhitini yaxshilashda ham muhimdir. Xizmatchilarning individual psixologik xususiyatlari, masalan, ularning ichki motivatsiyasi va stressga chidamlilik darajasi, tashkilotning umumiy ishlash samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Shu sababli, shaxsiy tarkibning psixologik tayyorgarligini oshirish uchun samarali treninglar, psixologik maslahatlar va qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaratish zarur. Xizmatchilarga individual yondashuv orqali, ularning psixologik xususiyatlari inobatga olinishi, o'ziga bo'lgan ishonchni oshirishi va ijtimoiy faoliyatga yanada faolroq jalb etilishi mumkin. Psixologik yordam, o'z navbatida, jamoaviy ruhni oshirish va tashkilotning umumiy maqsadlariga erishishda muhim vosita hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, shaxsiy tarkib mahoratini shakllantirishda individual-psixologik xususiyatlarning roli katta bo'lib, ularning rivojlanishi va qo'llab-quvvatlanishi orqali xizmatchilarning professional mahoratini oshirish mumkin.

REFERENCES:

1. Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman and Company.
2. Eysenck, H. J., & Eysenck, M. W. (1985). *Personality and Individual Differences: A Natural Science Approach*. New York: Plenum Press.
3. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books.
4. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
5. Shadrikov, V. D. (2004). *Psixologiya deyatel'nosti voennosluzhashchikh*. Moscow: Moscow Psychological Institute.